

Generation Global Toolkit 2: Karrierevejledere og uddannelsesplanlæggere

Temaer fra fokusgruppe-
interviews med gymnasielærere
og uddannelses-, studie- og
karrierevejledere

Baggrund

Som grundlag for arbejdet med at lave et online-toolkit, der skal støtte sproglærere og studie-, karriere- og uddannelsesvejledere i arbejdet med at motivere børn og unge til at tilvælge sprogkompetencer i deres uddannelsesforløb, har vi gennemført to fokusgruppe-interview: Dels et interview med gymnasielærere, der har som en del af deres virke at vejlede unge i forbindelse med valg af fag, herunder valg af sprogfag, og at arbejde med eleverne med, hvordan de kan bruge deres fremmedsprog udenfor klasselokalet og i fremtiden; og dels et interview med vejledere fra alle niveauer fra folkeskolen til universitetet. De erfaringer og positioner, som vi opsamlede, vil vi gerne stille til rådighed til inspiration for andre undervisere og vejledere.

“ [...] det vi oplever i eVejledning er jo netop at det jo ikke kun handler om det kortsigtede valg ind i gymnasiet, altså fordi det handler jo også om den her [...]” Fører det her til noget? Kan jeg noget efterfølgende og er der nogle døre, der er åbnet?” (vejleder fra eVejledning)

Temaer

Overordnet understreger alle deltagere i fokusgruppe-interviewene, at karriereaspekter spiller en rolle, når de unge mennesker skal tage beslutning om at tilvælge sprog i deres uddannelsesforløb. Allerede i forbindelse med valg af fag til gymnasieniveauet er der hos de unge stort fokus på at 'vælge rigtigt'.

Her spiller egne tidligere erfaringer med de forskellige sprog en rolle, sammen med myter om sprog og undervisning fra forældre og søskende:

Der eksisterer rigtig, rigtig mange myter. Og det er jo noget af det, som er stopklodsen, ... **der er simpelthen så mange myter**, fordi der sidder nogle forældre og fortæller om "dengang da jeg skulle vælge, så gjorde man sådan." Og så opstår der nogle historier, som nogle lærere fortæller, og noget lever rigtig, rigtig lang tid. Så vi arbejder rigtig meget med at få **aflivet nogle af de her myter**, det er jeg helt sikker på, når vi snakker med studievejlederne, altså I oplever også mange myter. Noget kommer til at leve i 100 år, selvom en regel er afskaffet, altså. (vejleder fra eVejledning)

Nogle gange kan man sige, at det er jo måske et spørgsmål om, hvis nu, at de har haft et fremmedsprog i folkeskolen, som de ikke har trivedes særlig godt med, hvilke nogle alternativer kunne der så være? **Altså det er ikke alle, der elsker tysk lige meget**, kan jeg sige. Og så er det jo for at finde ud af, **hvad kan man så?** Og der bliver sådan lidt en overraskelse for nogen, hvad er det så jeg kan, for at jeg stadigvæk kan komme ind på noget? Og der lever sådan nogle myter om at man skal bruge det til alle uddannelser, og **nogle skal jo faktisk ikke bruge det andet sprogfag andet end til at komme ind på den videregående**, altså ind på gymnasiet, de skal ikke nødvendigvis bruge det på en videregående uddannelse. Så vi har også det der med, jamen skal jeg prøve noget nyt, eller skal jeg bygge videre? (vejleder fra eVejledning)

Men de unge søger også ideer om, hvordan sprogkompetencer kan være nyttige i jobsammenhænge, og hvordan de kan arbejde videre med et sprog og en kultur, som de fx har skabt kendskab til og forelsket sig i via rejser eller lign.

“

Så møder jeg også nogle, der har været ude at rejse, altså har været ude og rejse et år eller to i Sydamerika og gerne vil noget med det her spanske fordi **det er en kærlighed, der lige pludselig er kommet op**. Eller i Østeuropa, det kan også være, altså det der med at have været ude og opleve verden og tænke, jeg har fået noget interesse for noget, det kan også være noget kultur, det der møde med en anden kultur, og jeg vil gerne arbejde mere i det. Og så er der så også **dem, der gerne vil gymnasielærervejen**, altså hvor sprog kommer ind i det der, altså gerne vil undervise, gerne vil være gymnasielærer. Og så er der også nogle, hvor de begynder at snakke om kommunikation, altså hvor det er mere sådan, det er også det teoretiske omkring kommunikation, hvor vi har nogle uddannelser, der kombinerer sprog og kommunikation. Så **det kan også være den der interesse for kommunikation** og så, okay, jamen så kan sprog også give god nok mening i forhold til det (karrierekonsulent, videregående uddannelser).

“

Og så prøver vi lidt faktisk også at åbne de studerendes øjne for **andre steder, man kan undervise**, hvis man nu ikke kan få job i gymnasiesektoren, for det er der jo også mange, der gerne vil, der ikke kan. Så der havde vi f.eks. et arrangement, hvor vi besøgte – altså virksomhedsbesøg – på en højskole her i efteråret for ligesom at **åbne øjnene for, at man også kan undervise andre steder for dem, der gerne vil det** (karrierekonsulent på videregående uddannelser).

“

Det er der rigtig mange, der har glæde af (jobinspirationskatalog) at **få nogle konkrete eksempler på, nå men hvis jeg har læst det her, hvor kan jeg så egentlig blive ansat?** (karrierekonsulent på videregående uddannelser).

Fra **gymnasielærernes** side blev det anført, at de har oplevet en klar lydhørhed hos unge og deres forældre, når talen er faldet på erfaringer med at bruge sproget i andre sammenhænge end undervisning, som stadig opfattes som det primære sted, man ender, hvis man studerer sprog.

“

Mange af dem har sådan et billede af, at man bliver lærer, sproglærer, ligesom sådan nogle som os, og det er man bare ikke specielt interesseret i. Det er ikke særlig attraktivt, når man står midt i det. Men de vil gerne have nogle billeder på, **hvad er det for nogle andre områder, hvor det at have sproglige og kommunikative kompetencer betyder noget** (gymnasielærer fra stx).

I denne sammenhæng anfører **gymnasielærerne**, at det for det første er vigtigt, at der gives ret konkrete eksempler på, hvad man kan med sit sprog, og hvordan det bidrager til at løse praktiske opgaver. En gymnasielærer har fortalt om sine erfaringer med et virksomhedsbesøg, hvor der blev anvendt forskellige didaktiske greb:

Altså vi lavede også ... **rollespil**, hvor de skulle komme til samtale derude, de skulle skrive, vi lavede også noget med genrer, ikke? Hvor de skulle lave en messeinvitation, de skulle lave en jobsamtale, **spille en jobsamtale**, og virksomheden stillede med tre medarbejdere og interviewede de her elever, der kom ud med stor interesse og eleverne fandt ud af, at **de kunne faktisk mere end de regnede med**. Og det er jo svært at lade som om at man er i virkeligheden, når man er i klassen (gymnasielærer fra hhx).

For det andet er de interviewede gymnasielærere enige om, at det er en fordel, hvis man bruger unge rollemodeller, som fx har været på udveksling eller praktik i udlandet og har brugt det som døråbner til deres karriere.

Følgende konkrete eksempler på aktiviteter, som fremmer vigtigheden af fremmedsprog i et karrierespæktiv, blev nævnt af gymnasielærere:

- Virksomhedsbesøg med forberedt projekt (jobinterviews - rollespil, lave tekster til brug i virksomheden, som virksomheden bedømmer)
- Samarbejde med forlag/oversættelsesbureauer for at vise denne vej med sprog
- Brug af forældre og forældres kontakter som praktiske eksempler på sprog i job
- Samarbejde med andre fag, såsom samfundsfag og innovation, om brug af sprogkompetencer
- Opgaver, hvor de studerende også skal bruge kompetencer i egne netværk, herunder også under anvendelse af sproglige kvalifikationer
- Bidrag til brobygning mellem uddannelsesniveauerne ved at inddrage studerende fra højere læreanstalter i gymnasieundervisningen og gymnasieelever i folkeskoleundervisningen

De interviewede **gymnasielærere** efterspørger færdigt materiale, som man let kan anvende i undervisningen. Dette kunne også bidrage til en konkretisering af, hvordan man kan realisere ønsket om karrierelæring i sprogundervisningen, et fagligt mål som mange gymnasielærere synes at stå ret usikkert overfor, hvordan de skal realisere. Generation Globals toolkits er designet til formålet.

For **vejlederne** er det et helt centralt mål, at de unge mennesker bliver udstyret med kompetencer til at kunne reflektere over deres valg af fag og uddannelser. **I den forbindelse nævner de en række aspekter, som man med fordel kan tage op, når man taler sprog:**

- Sprog som forudsætning for at kunne have jobs med en international vinkel og med kulturelt indhold
- Sprog som del af arbejdet med kommunikation og medier
- Sprog som en mulighed for at trække på tidligere rejse- og kulturerfaringer
- Sprog som en sidekvalifikation ved ikke-sproglige uddannelser, fx ved HTX-uddannelsen og ved korte merkantile uddannelser (fx markedsføringsøkonom)
- Sprog som en del af de generelle akademiske kompetencer
- Sprog som hovedkvalifikation eller som sidekvalifikation
- Sprog som en sidekvalifikation, som unge med en udenlandsk baggrund har med og kan dyrke i deres ikke-sproglige studium

Til behandlingen af disse spørgsmål kan der være behov for input og materiale. I den sammenhæng er der mindre brug for detaljeret information om indhold etc. og snarere brug for mere generel information om de langsigtede aspekter af at opbygge fremmedsprogskompetencer. Et centralt mål for vejledningen på alle niveauer er at hjælpe de unge til at finde frem til, hvad der er vigtigt for dem mht. personlige interesser og ønsker om jobfunktioner og andre mål. Målet er, at de unge finder et godt match mellem egne ønsker og mulige fremtidsplaner ud fra egen refleksion. **I den sammenhæng er følgende aspekter relevante som inspiration:**

- Sprog er en parameter, som kommer op i forbindelse med valg af en gymnasial uddannelse, da man ved tilmelding skal tage stilling til, hvilke og hvor mange sprogfag man ønsker.
- Bidrag til at imødegå myter om, hvordan sprogundervisning er og hvad dens bidrag er eller kan være til personlig udvikling, ville være et andet vigtigt område i samtalerne, før de unge skal vælge fag på gymnasiale uddannelser.
- I denne sammenhæng kunne materiale, der direkte kan anvendes i den kollektive vejledning på folkeskoleniveau (færdige PowerPoint-slides), være et nyttigt hjælpemiddel.
- Karriere-orienterede videoer og andet materiale fra Generation Globals toolkits med fokus på effekten af kompetencerne (fx lister og skriftlige beretninger om, hvilke jobs og funktioner konkrete personer har haft fordel af sprogkompetencer i) kan være nyttige hjælpemidler i samtalerne for at få de unge til at reflektere over deres valg på alle niveauer af vejledning.
- Ved jobmesser og lignende er deltagelse af virksomheder med sprogfokus et godt grundlag for senere samtaler.
- Vigtigt, at der i hvert fald også er materiale, hvor de unge kan identificere sig med de emner, der tages op, og de rollemodeller, der præsenteres.

Kontakt os

Generation Global: Multilingualism and intercultural skills for a dual-competency workforce of the future

Kontaktpersoner:

Ana Kanareva-Dimitrovska, aekakd@cc.au.dk

Susana Silvia Fernández, romssf@cc.au.dk

Jan Engberg, je@cc.au.dk

www.generationglobal.dk